

келеди. Бул саза Ибраһимның қалғыған қалбын оятады.

Мухаммед Румий (орта әсир тарихшысы) буларға қосымша үшінші рәуиятты келтиреді: Ибраһим Әдхамның алдына келген мүсәпир гезбенің сарайды кәрұансарайға теңлестиргени оған жақпайды. Сонда мүсәпир гезбе Ибраһимнен, бул сарай илгери кимдики болғанын сорады. Шах болса бирнеше әждадларынан усы сарайда жасап өткенлигин айтады. «Бири келип, бири кетсе, кәрұансарай болмай не бул?» дейди де мүсәпир көзден ғайып болады [2].

Суфизм тәлийматының тийкарын салыушылардың бири сыпатында танылған Ибраһим Әдхам пүткіл мұсылман дүньясында белгили ири тулға. Ол туұралы Октябрь төңкерисинен бұрын халқымыз арасында рәуият, әпсаналар, сондай-ақ, «Ибраһим Адхам» қысқасы кең тарқалған. Усы қысса С.Рафиддинов сөзбасысы менен «Ибраһим Адхам қыссасы» [10], К.Тоҳиров сөзбасысы менен «Қиссаи Ибраһим Адхам» [11] деген атамаларда басылып шықты.

Ибраһим Адхамның толық исми-шәрипи Әбиү Исхах Ибраһим Адхам бинни Сулайман бинни Мансур Балхий. Ол хәзирги Аўғанстанның Балх қаласында дүньяға келген. Қашан туўылғаны белгисиз. Шама менен 778-жылда қайтыс болған. Оның әкеси Ислам динин жайыу дәуиринде болған саўашлар ақыбетинде бул жерге келип қалған. Араблардың Бану Тамим қәўиминен, патшазадалар әуладынан, әскерий адам болған. Усы себепли ол Маликшахтың қызы Маликаи Хубонға үйлениўге ерискен. Бирақ, ол тахт ийелеўге қызықпаған, дәруишлик турмыс кеширген. Усындай

орталықта тәрбияланған.

Ибраһим Әдхам туұралы қыссада оның шахлықтан ўаз кешиўдей мәртликке жолаўшы бир дәлил бар, ол жоқарыдағы рәуият қабығына оралған барлық дәлиллерден көре әҳмиетли. Ибраһим өткинши дүньяның хәмме хәўеслеринен, шахлық сыяқлы шексиз хуқық хәм имканиятлардан ўаз кешиўинде әкеси Әдхам дәруиштен үлги алған.

Мағлыұматларға қарағанда, өмириниң көп бөлегин Сирияда өткерген Ибраһим Әдхам византиялықлар менен болған саўашта қазаланған [12]. Лекин, әулийелердиң рәмзий қәбирлери хәр қыйлы қала, мәмлекетлерде болатуғыны сыяқлы Ибраһим Әдхамның да қәбири анық қай жерде екенлиги анық емес. Мұсылман дүньясына кеңнен белгили болған ири тулға, суфизм тәлийматының тийкарын салыушылардың бири Ибраһим Әдхам өзи дәслепкилерден болып тийкар салған суфизм тәлийматын үгит-нәсиятлау ушын көп журтларды гезген, соның ишинде бизиң муқаддес топырағымызға да қәдеми жеткен болыуы итимал.

Улыўма алғанда, Ибраһим Әдхам туұралы аңыз-рәуиятлар көп. Ал, оның ибратлы сөзлери инсаният руўхының азығы сыпатында неше әсирлерден бери қунын жойытпай келмекте. Усындай ислам әлеминиң жарқын тулғасының хұрметине рәмзий қәбир қойылыўының өзи (бизиң журтымызда оның денеси жерленген-жерленбегени дәлиленбеген) өтмиште халқымыздың уламаларға, ислам мәдениетіне болған үлкен мухаббатынан дерек береді.

Әдебиетлар

1. Жуманазаров У. Ўзбек фольклори – тарихий воқелик. –Тошкент: «Фан», 1991.
2. Информатор: Жаббарберген (Жапақ) Шамуратов, 1954, Нураный, Ўзбекстан халық билимлендириў ағласы, Қоңырат қаласы, Еркін аўылы.
3. Теркен-хатун. Повелительница женщин мира. URL: <http://www.tarih-begalinka.kz/ru/timetravel/page3512/>
4. Шамшаддинова С.С. Қоңырат районындағы базир топонимлер ҳақында. URL: <https://kknews.uz/kk/166838.html>.
5. Амиров Ш. Новые данные к археологической топографии Пулжая // История и археология Турана. №4, 2019. –С.198-211.
6. Қдырнийзов О.Ш. Ўрта аср Оролбўйи шахарлар культуругенезида этномаданий жараёнлар. // ҚМУ Хабаршысы, 2018, №3.
7. Қдырнийзов М.Ш., Саипов С.Т., Алимбетов А.К., Қдырнийзов О.-Ш. Городище Пулжай. // Вестник КГУ, 2015, №1.
8. Есбергенов Х. Қоңырат: тарихий хәм мәдениет естеликлери. – Нөкис: “Билим”, 1993.
9. Хожаниязов Ғ., Юсупов Ю. Қарақалпақстандағы муқаддес орынлар. – Нөкис: «Қарақалпақстан», 1994.
10. Иброҳим Адхам қыссасы /нашрга тайёрловчи ва сўз боши С.Рафиддинов. –Тошкент: 1991.
11. Қиссаи Иброҳим Адхам / тузувчи ва сўзбоши Қ.Тоҳиров. –Самарқанд: «Зарафшон», 1993.
12. Ibrahim Ibn Adham: The prince of Sufis. URL: <https://english.ahram.org.eg/News/256255.aspx>

РЕЗЮМЕ. Мақолада Устюртдаги тарихий ёдгорлиқлар хусусида халқ оғзаки ижоди орқали тарқалған афсона ва ривоятлардаги тарихий воқелик ҳақида сўз юритилади. Муаллиф Пулжай, Тенгешашқан, Жезкемпир номи билан аталадиган тарихий жойнинг нима учун шундай аталгани ҳақида тарихий-лингвистик таҳлил ўтказди. Шунингдек, Устюртнинг жануби-шарқий қисмидаги муқаддас жой – Ибраһим шохнинг мақбараси ва қабристони жойлашган манзил ҳақида ҳам қизиқарли маълумотларни ўқувчилар эътиборига ҳавола этади.

РЕЗЮМЕ. В статье говорится об исторической реальности в легендах и притчах об исторических памятниках Устюрта. Автор проводит историко-лингвистический анализ того, почему исторические места под названием Пулджай, Тенгешашкан и Жезкемпир получили такое название. Также вниманию читателей предлагаются интересные сведения о священном месте юго-восточной части Устюрта – мавзолее и кладбище царя Ибрагима Адхама.

SUMMARY. The article talks about the historical reality in legends and parables about the historical monuments of Ustyurt. The author conducts a historical and linguistic analysis of why historical places called Puljay, Tengeshashkan and Dzhazkempir received such a name. Readers are also offered interesting information about the sacred place in the southeastern part of Ustyurt - the mausoleum and cemetery of King Ibrahim Adham.

YOSHLARNING FUQAROLIK TARBIIYASIDA FUQAROLIK POZITSIYANING O'RNI

N.T.Orinbetov – *pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori*

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: globalashuv, fuqarolik tarbiya, fuqarolik ta'lim, fuqarolik pozitsiyasi, qadriyatlar, huquqiy ta'lim, huquqiy tarbiya, huquqiy madaniyat.

Ключевые слова: глобализация, гражданское воспитание, гражданское образование, гражданская позиция, ценности, правовое образование, правовое воспитание, правовая культура.

Key words: globalization, civic upbringing, civic education, civic stand, values, legal education, legal nurturing, legal culture.

Bugungi kunda O'zbekiston fuqarosining davlat va jamiyat bilan munosabatlari tubdan o'zgarmoqda. U o'zini hayotning turli jabhalarida mustaqil shaxs sifatida ro'yobga chiqarishning katta imkoniyatlariga ega bo'ldi, shu bilan birga o'zining va boshqa kishilarning taqdiri uchun mas'uliyati ham benihoya oshdi. Bunday shaxsni tarbiyalash, fuqarolik tarbiyasining bosh strategiyasi

yo'nalishida muvaffaqiyatga erishish faqatgina shaxsni ijtimoiy ahamiyatga molik faoliyatga jalb qilish va mazkur jarayondagi ongli ishtiroki, o'z-o'zini boshqarishni rivojlantirish orqali amalga oshirish mumkin.

Mamlakatimizning "Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari" tamoyili asosida taraqqiyotning yangi bosqichiga o'tish davrida yoshlarning qonun hujjatlari

mazmun-mohiyatidan xabardorligi, huquqiy ongi va madaniyatini rivojlantirish, ularda sog'lom turmush tarziga rioya etish, inson huquqlari, gender tengligi, tinchlikparvarlik va millatlararo totuvlik, vijdon erkinligi, barcha millat va elatlarning tillari, urf-odatlar va an'alarini hurmat qilish kabi umuminsoniy qadriyatlar bilan birga milliy-axloqiy qadriyatlarni kamol toptirish, ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy faollik, mustahkam fuqarolik kompetensiyasini rivojlantirish zamonaviy milliy ta'lim-tarbiyaning ustuvor yo'nalishi sifatida belgilab olingan. So'nggi yillarda qabul qilingan qator me'yoriy-huquqiy hujjatlar tahlili, masalan, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 31-dekabrda 1059-son qarorida ham o'quvchi-yoshlarda fuqarolik pozitsiyasini uzluksiz tarbiyalash muhim dolzarblik kasb etishini ko'rsatadi [1].

Yoshlarning fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirishda shaxsning fuqarolik fazilatlarining namoyon bo'lishi, har bir shaxs o'zini ijtimoiy munosabatlarning to'laqonli mustaqil subyekti sifatida namoyon etishi, huquqiy demokratik jamiyatda o'z o'rnini, o'zining hayotiy mo'ljallari va ularga erishish yo'llarini belgilashi kerak. A.A.Akramov fuqarolik pozitsiyasi shaxsning o'zini-o'zi anglashi orqali fuqaro sifatida jamiyatda tutgan o'rnini munosib baholay olishi va uning hayotida faol ishtirok etishi bilan bog'liq ekanligi ta'kidlangan holda, shaxsning fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirish bevosita fuqarolik tarbiyasi doirasida amalga oshirilishi haqidagi ilmiy g'oyasini ilgari surgan [2:21]. Aytish joizki, fuqarolik pozitsiyasini ifodalash shakllari xilma-xildir. Masalan, sotsiologlar shartli ravishda ularni ijodiy, isyonkor (norozilik), konformist (iste'molchi), passiv hamda eng achinarlisi passiv-befarq (passiv-baholovchi) turlarga ajratadilar [3:102].

Bizning mualliflik yondashuvimizga ko'ra, fuqarolik pozitsiyasi – bu yoshlarning jamiyat hayotidagi ongli ishtiroki, shaxsiy va ijtimoiy manfaatlar muvozanatini saqlagan holda ijtimoiy qadriyatlarni munosib tarzda amalga oshirishga qaratilgan voqelikka shaxsiy va ijtimoiy nuqtayi nazardan uning ongli real harakatlari va amallarini rivojlantirishga qaratilgan fuqarolik tarbiya bilan huquqiy tarbiyaning integratsiyasi natijasida shakllanadigan jarayon. Demak, yoshlarda fuqarolik tarbiya bor bo'lsa, ularda fuqarolik pozitsiya bo'ladi.

Xorijiy davlatlarning yoshlarda faol fuqarolik pozitsiyani shakllantirish bo'yicha tajribalarini o'rganar ekanmiz, aksariyat tizimlar va yondashuvlarda ijtimoiy faollik, fuqarolik o'z-o'zini anglash, fuqarolik fazilatlar kabi masalalarga alohida e'tibor qaratadigan fuqarolik tarbiya haqida so'z yuritilishini ta'kidlashimiz mumkin.

Xorijiy davlatlarda qator olimlar A.Babaev, G.Grevseva, F.Koryakina, T.Osmankina, N.Popov, Yu.Tanyuxin, A.Faktor, N.Xvalevko va boshqalarning ilmiy ishlarida umumta'lim maktablarida fuqarolik tarbiya texnologiyasi masalalari aks ettirilgan bo'lib, shaxsning fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning pedagogik sharoitlari o'rganilgan. Zamonaviy sharoitda o'quvchi-yoshlarning fuqarolik tarbiyasi muammolariga bag'ishlangan L.Amanbaeva, S.Anoxin, A.Gayazov, N.Savotina, K.Tanikulova, Ye.Titovlarning ishlarini alohida e'tirof etish bilan birga, mazkur tadqiqotlarda fuqarolik tarbiyasi tizimida o'quvchilarning darsdan tashqari ishlarini tashkil etish va amalga oshirish masalalariga yetarlicha e'tibor qaratilmaganligini ta'kidlab o'tish lozim.

Rossiyalik olim A.V.Faxrutdinova tomonidan xorijdagi fuqarolik tarbiya yuzasidan o'tkazilgan tadqiqotlar AQShda fuqaroshunoslik bo'yicha "Milliy standartlar"da va turli xil markazlar tomonidan ishlab chiqilgan dasturlarda kognitiv komponent beshta asosiy savol shaklida ro'yobga chiqarilganini ko'rsatadi. Aynan:

- 1) fuqarolik hayot, siyosat, davlat nima?
- 2) Amerikan siyosiy tizimi asoslari qanday?
- 3) Konstitutsiyaga muvofiq o'rnatilgan hukumat amerika demokratiyasi maqsadlari, qadriyatlari,

tamoyillarini amalga oshirmoqda?

4) Qo'shma Shtatlarning boshqa millatlar bilan o'zaro munosabatlari qanday, ularning dunyo ishlaridagi ishtiroki qanday?

5) Amerika fuqarolarining demokratiyani qo'llab-quvvatlash va rivojlantirishdagi roli qanday? [4:216].

AQSh hukmron doiralari va pedagoglari (B.Blum, R.Garne, B.Skinner, Ch.Merriam, S.Xann) fuqarolik tarbiyani "amerikancha hayot tarzi"ga sodiq bo'lgan jamiyatning ijtimoiy mas'ul, siyosiy xolis a'zosini shakllantirish deb qaraydi. "Amerika-2000" Prezident aktida (1994) ta'limni modernizatsiyalashning milliy mo'ljallari orasida "mas'uliyatli fuqaroni tarbiyalash" belgilab qo'yilgan [5]. Fuqarolik tarbiyasi shaxs va davlat, xususiy va ommaviy manfaatlar o'rtasidagi bog'lovchi ko'priq va vositachi, mafkuraviy konstrukt sifatida baholanadi. Fuqarolik tarbiyasida cherkov, oila, jamoa, ixtiyoriy birlashmalar alohida ahamiyat kasb etishi ta'kidlanadi.

AQSh fuqarolik tarbiya konsepsiyalarida maktablar "demokratiya laboratoriyalari" degan tezis ustuvordir. Fuqarolik tarbiyasi o'quvchilarda ijtimoiy qadriyatlarga daxldorlikni, siyosiy dialog olib borish ko'nikmalarini shakllantirishi zarur. Bunday tarbiya mazmunini o'z yurtining taqdiri, millatning farovonligi, siyosiy rejimning barqarorligini ta'minlash uchun ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirish tashkil etadi. Fuqarolik tarbiyasi o'quvchilarning ijtimoiy tajribasiga asoslangan va shaxsiy fuqarolik mas'uliyatni tarbiyalashga yo'naltirilgan o'quv-tarbiya jarayoni sifatida talqin qilinadi.

Kanadada fuqarolik bilimlar o'z ichiga 4 ta yo'nalishdagi axborotlarni qamrab oladi:

1) siyosiy va institutsional tizimlarning tuzilishi va amal qilish tamoyillari, fuqarolik jamiyati asosi bo'lgan demokratik g'oyalarni ifodalovchi hujjatlar mazmuniga oid bilimlar;

2) fuqarolarning o'zlarini Kanada aholisi sifatida identifikatsiyalashi va Kanada jamiyatida multikulturalizmning rolini aniqlash;

3) jamiyatning tuzilishi to'g'risida ijtimoiy-siyosiy bilimlar, jumladan kasbiy tayyorgarlik, soliqlar, davlatning ijtimoiy va institutsional tizimi bilan bog'liq iqtisodiy bilimlar;

4) madaniy va tarixiy merosni bilish, fuqarolarning umumiy rivojlanishi.

Kanadaning aksariyat shtatlarida "Jamiyatni o'rganish" (Social Studies (SS)) fani o'qitiladi. O'quv fani sifatida u fuqarolik bilimlarni, malakalarni yetkazib berishi, fuqarolik qadriyatlarining va faol fuqarolik pozitsiyaning rivojlanishiga ta'sir o'tkazishi kerak. "Jamiyatni o'rganish" fani dasturi o'quvchilar shaxsining shakllanishi kontekstida fuqarolik bilimlar va malakalarni bosqichma-bosqich takomillashtirib borishni va buning negizida globallashtirish sharoitida Kanadaning faol fuqarolarini tarbiyalashni ko'zda tutadi [6].

G'arbiy Yevropada fuqarolik tarbiyasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Yevropaning aksariyat davlatlarida fuqarolik ta'limi demokratik jarayonlar bilan chambarchas bog'liqlikda qaralmoqda. Demokratik fuqaroviylikni tarbiyalash (Education for democratic citizenship) – bu aholida jamiyatdagi qadriyatlar ustuvorliklarining xilma-xilligiga loyol munosabatni, ijtimoiy mas'uliyat va faol fuqarolik pozitsiyani, o'z demokratik huquqlarini tushunish, ularni amalga oshirish va himoya qilishni shakllantirishga qaratilgan ta'limning turli shakllari (treninglar o'tkazish, axborot tarqatish, amaliy faoliyatni tashkil etish) [7].

Ijtimoiy faol shaxsni shakllantirishning maqsadga yo'naltirilgan jarayoni sifatida fuqarolik tarbiya va huquqiy ta'lim muammosi an'anaviy tarzda turli davlatlardagi pedagog, psixolog, faylasuf, sotsiologlarning tadqiqot predmeti sifatida xizmat qiladi. So'nggi yillarda esa, uning alohida yo'nalishi

sifatida o'quvchilarda faol fuqarolik pozitsiyasini shakllantirish va rivojlantirish masalasini o'rganishga jadal e'tibor qaratilmoqda. Mazkur ilmiy izlanishlar ma'lum bir ma'noda fuqarolik tarbiyasi zamonaviy O'zbekiston sharoitida barqaror siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish va milliy xavfsizlikni ta'minlashning asosiy omillarining biri sifatida namoyon bo'lishi bilan ham bog'liqdir.

O'zbekistonda fuqarolik jamiyatini rivojlantirish va yoshlarni ma'naviy yetuk shaxslar etib tarbiyalash jamiyat a'zolarida, jumladan yoshlarda fuqarolik tarbiyani va fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirish bilan bevosita bog'liq. Ijtimoiy hodisa sifatida shaxsning fuqarolik pozitsiyasi quyidagilarni taqozo qiladi: a) shaxsning fuqaroviylik tuyg'usini chuqur anglashi va ushbu tushuncha bilan bog'liq bo'lgan huquqiy, ijtimoiy, ma'naviy va siyosiy sifatlarga egalik qilishini; b) jamiyat hayotida ongli ishtirokini.

Faol fuqarolik pozitsiya ijtimoiy faollik, fuqarolik o'z-o'zini anglash, fuqarolik fazilatlar kabi uchta asosiy komponentlarni o'z ichiga oladi va fuqarolik pozitsiyasining rivojlanishiga shaxs hozir bo'lgan muhit va sharoitlar ta'sir qiladi va ijtimoiy faoliyatda

uning ijtimoiy faolligi, samaradorligi va fuqarolik fazilatlarining namoyon bo'lishi orqali amalga oshiriladi.

Yoshlarda fuqarolik tarbiyani va fuqarolik pozitsiyani rivojlantirish ichki (motivlar, qadriyatli mo'ljallar, ehtiyojlar, yo'naltirilganlik, o'quvchilarning ijtimoiy munosabatlar tajribasi) va tashqi (ta'lim muassasalaridagi tarbiyaviy ish, maktab va litseylardagi fuqarolik tarbiyaning uzluksizligi va tizimlili) omillar ta'sirida amalga oshiriladi.

Zamonaviy jamiyatning ijtimoiy talablari bilan o'quvchi shaxsida ijobiy-maqbul fuqarolik pozitsiyasining namoyon etish tajribasi hamda fuqarolik ta'lim-tarbiyasini tashkil etish shakli metod va vositalarining samaradorligi o'rtasida qarama-qarshiliklar mavjudligi ko'rinadi. Bu esa fuqarolik tarbiya negizida yoshlarning fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirish mazmunini ilg'or xorijiy tajribalar asosida takomillashtirish, mazkur jarayon samaradorligini oshirishga xizmat qiladigan pedagogik model va uni amaliyotga joriy etishning didaktik ta'minotini ishlab chiqishni taqozo etadi.

Adabiyotlar

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 31 декабрдаги «Узлуksиз маънавий тарбия концепциясини тасдиqlаш ва уни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» 1059-сон қарори. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 03.01.2020 й., 09/20/1059/4265-сон, 19.06.2020 й., 09/20/391/0777-сон).
2. Akramov A.A. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari asosida bo'lajak o'qituvchilarda fuqarolik pozitsiyani rivojlantirishning tashkiliy-metodik asoslarini takomillashtirish: Ped.fanl.dokt....diss. – T.: 2016. 78-b.
3. Гражданское образование – педагогический, социальный и культурный феномен. СПб., 2006. – С. 167.
4. Фахрутдинова А.В. Общее и особенное в подходах к гражданскому воспитанию в США, Канаде, Австралии и Великобритании. // Образование и саморазвитие. 2011. №4.
5. Goals 2000: Educate America Act [Электронный ресурс].- URL: <https://www2.ed.gov/legislation/GOALS2000/TheAct/index.html>.
6. Фахрутдинова А.В. Проблема стандартизации и дифференциации гражданского воспитания в англосаксонских странах на рубеже XX-XXI веков. // Современные проблемы науки и образования. 2012. №1.; URL: <https://science-education.ru/ru/article/view?id=5340> (дата обращения: 26.12.2021).
7. 2013 yil Fransiya Sofiya-Antipolis (Sophia-Antipolis) shahrida Microsoft korporatsiyasi tashabbusi bo'yicha elektron hukumat masalalari yuzasidan o'tkazilgan davra suhbat materiallari [Elektron resurs]. <http://www.shapovalov.org/index/0-78>.

REZYUME. Ushbu maqolada mamlakatimizdagi yoshlarning fuqarolik tarbiyasi va unda fuqarolik pozitsiyasining o'rnini, muammolari, xorij tajribalari haqida so'z boradi.

РЕЗЮМЕ. В данной статье говорится о гражданском воспитании молодежи в нашей стране, роли в нем позиции гражданства, ее проблемах, зарубежном опыте.

SUMMARY. This article talks about the citizenship education of young people in our country, the role of the citizenship position in it, its problems, and foreign experiences.

БАЗАР ЭКОНОМИКАСЫНА ӨТИҮ ДЭҮИРИНДЕ ҚАРАҚАЛПАҚСТАН САНААТЫНДА ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨЗГЕРИСЛЕР

А.К.Сарыбаев – тарих ғилми доктори

Әжанияз атындағы Нәкіс мәмлкетлик педагогикалық институты

Таянч сўзлар: бозор иқтисодиёти, иқтисодий вазият, иқтисодий ислохот, давлат мулкани хусусийлаштириш, саноат соҳасида ислохотлар.

Ключевые слова: рыночная экономика, экономическое положение, экономическая реформа, приватизация государственной собственности, реформы в сфере промышленности.

Key words: market economy, economic situation, economic reform, privatization of state property, reforms in industry.

Базар экономикасына дәслепки өтиў дәўиринде үлкедеги экономикалық сиясаттың улыўма стратегиясын баҳалай отырып, усы дәўирде миллий тиклениў, Өзбекстанның тарихый прогресстиң алдынғы мәмлкетлери қатарына шығыўы программаның тийкарғы бағдарлары арасында санаат тараўын системалы реформалаў айрықша орынға ийе болғанын айтып өтиў керек. Халық хожалығын техникалық хәм технологиялық қайта қуралландырыў, халықты тутыныў затлары менен тәмийинлеў тек ғана санааттың табысларынан ғәрезли еди. Сол себепли ғәрезсизлик жылларда жоқары раўажаланған санааты жаратыў Өзбекстан экономикасы алдында турған әҳмийетли ўазыйпалардың бири болды. Бирақ, бул шараларды әмелге асырыў ғәрезсизликтин дәслепки жылларында аңсат емес еди.

Бурынғы хожалық системаның аўыр ақыбетлери – Өзбекстан, соның ишинде Қарақалпақстан арзан шийки зат хәм минерал ресурсларды жетистириўин соның

менен бирге таяр өнимди сатыў базары болған деформацияланған экономикада билинди. Республика санааты тийкарынан бир тәрәплеме характерге ийе болып өндирис структурасында тамамланбаған өндирис циклине ийе болған, тийкарынан аўыл-хожалығы шийки затынан полуфабрикатларды ислеп шығарыўға бағдарланған кәрханалар көп еди. Сондай-ақ административлик-буйрықпазлық басқарыўдың методлары хәм экономиканы қатаң жобаластырыў принциптери Орайдың экономикалық сиясатының тийкарғы белгилери еди. Бул хеш қандай хожалық еркинлигине ийе болмай партия органларының хәм Госпланның еки жақлама қысқысында қалған кәрханалар өндиристе тапқырлық хәм өзи жаратыў уқыплылығына ийе болмады. Ақырында бул жағдай санаат жағдайына жаман тәсир берди.

Ғәрезсизликке ерискеннен соң бул кемшиликлерди жоқ етиў хәм шараятты түпкиликли өзгертиў мүмкин болды. Өткен дәўирдин қыйын мийрасларынан